

АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ ВИДОБУТКУ ГАЗУ З НЕТРАДИЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ НА ЗМІНИ У ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ

*Бабкіна К.В., магістр 2 курсу,
Мохонько В.І., к. геол. н., доцент,
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля,
м. Сєверодонецьк, проспект Центральний 59-а, Україна
maxtory2015@gmail.com*

Світові експерти сходяться на думці, що масштабний розвиток видобутку газу з нетрадиційних джерел перекроїть енергетичну карту світу та призведе до змін у економіці багатьох країн, у тому числі й України. На думку багатьох експертів саме видобуток газу з нетрадиційних джерел дозволить вивести на новий рівень паливно-енергетичну галузь України та сприятиме виходу країни з економічної кризи. На жаль, при такому підході важливішими вважаються економічні та геополітичні аспекти, а екологічні аспекти розвитку видобутку нетрадиційного газу відходять на другий план.

Розглянемо з позиції теорії К. Левіна, можливість змін у паливно-енергетичному комплексі України, які можуть відбуватися при розробці родовищ сланцевого газу, та можливий вектор їх розвитку.

Природа виникнення будь-яких змін пояснюється впливом сукупності різноманітних факторів – так званих «сил». Згідно з теорією К. Левіна завжди існують два набори сил, які протидіють один одному: сили, які сповільнюють зміни, та сили, які сприяють змінам. Якщо ці сили збалансовані, то країна (або галузь господарства) перебуває в стані інертності. Щоб у країні щось змінилося, потрібно шукати способи збільшення сил, які сприяють змінам, або зменшення сил опору, або одночасно здійснювати обидва процеси. Будь-яка з цих стратегій дозволить подолати інертність і приведе країну до змін.

Представимо сили, що сприяють змінам та протистояють їм, у наступному вигляді:

Сили, які сприяють розвитку видобутку газу з нетрадиційних джерел в Україні	Сили, які гальмують розвиток видобутку газу з нетрадиційних джерел на сучасному етапі
1) енергетична залежність України від країн – поставників природного газу; 2) позитивний досвід США; 3) розвинуті технології видобутку нетрадиційного газу; 4) значне виснаження традиційних родовищ природного газу в Україні; 6) застарілі технології розробки родовищ традиційного газу; 7) наявність перспективних для видобутку газу з нетрадиційних джерел площ.	1) необхідність значних інвестицій у пошуково-розвідувальні роботи; 2) нестабільна політична ситуація в Україні, конфлікт на сході країни; 3) випадки забруднення та порушень геологічного середовища, пов'язані з видобутком сланцевого газу у США; 4) непоінформованість населення про екологічні ризики, пов'язані з експлуатацією родовищ сланцевого газу, та можливі шляхи їх усунення; 5) «інформаційна війна» та світові політичні суперечки між країнами – поставниками газу; 6) вища вартість сланцевого газу у порівнянні з вартістю традиційного газу; 7) розвиток альтернативних джерел енергії.

Отже, аналіз факторів впливів видобутку газу з нетрадиційних джерел на розвиток паливно-енергетичного комплексу України вказав на існуюче протистояння екологічного та економічного аспектів. Основний екологічний аспект полягає у можливості порушення навколишнього природного середовища і виникненню цілої низки екологічних проблем, таких як забруднення поверхневих та підземних вод, атмосферного повітря, активізація геологічних процесів тощо. При цьому слід враховувати і те, що видобуток природного газу з нетрадиційних джерел потребує використання значної кількості природних ресурсів, зокрема значної кількості води про гідророзриву. Основний економічний аспект – забезпечення України газом, що забезпечить їй енергетичну незалежність та розвиток не тільки паливно-енергетичної, а й інших галузей господарства України, розвиток промисловості, інфраструктури, появу нових робочих місць тощо.

Та в сучасних українських реаліях значно важливіше за нарощування видобутку газу з нетрадиційних джерел проводити політику структурної перебудови господарства, зменшення енергоспоживання та підвищення енергоефективності економіки. За розрахунками експертів, Україна може безболісно зменшити споживання природного газу принаймні удвічі. Цього можна досягти засобами державного регулювання економіки, зробивши процес енергозбереження більш вигідним і привабливим, ніж процес енергоспоживання.